

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

DATU VĀKŠANA NO KREDĪTIESTĀDĒM UN CITĀM SPECIALIZĒTĀJĀM SKAIDRĀS NAUDAS APSTRĀDES IESTĀDĒM ATBILSTOŠI PAMATNOTEIKUMIEM BANKNOŠU ATKĀRTOTAI LAIŠANAI APGROZĪBĀ

VISPĀRĒJIE DATU VĀKŠANAS PRINCIPI SASKAŅĀ AR PAMATNOTEIKUMIEM

Saskaņā ar Pamatnoteikumu 2.7. iedaļu kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm, kas ir Pamatnoteikumu adresāti, regulāri jāsniedz NCB šādi dati:

- vispārēja informācija par naudas apstrādes un kases centriem;
- statistika par skaidrās naudas operāciju apjomu;
- informācija par iekārtām, ko izmanto banknošu atkārtotai laišanai apgrozībā, un bankomātiem;
- informācija par nomaļām banku filiālēm, kur skaidrās naudas operāciju apjoms ir ļoti neliels un banknošu nolietotības pakāpe tiek pārbaudīta manuāli.

Šajā dokumentā aprakstītas Eurosistēmas datu vākšanas prasības, kas noteiktas Pamatnoteikumu 2.7. iedaļā. Kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm, kas fiziski nelielā banknotes atkārtotā apgrozībā – izņemot darījumos, ko veic darbinieki – nav jāsniedz dati saskaņā ar šo dokumentu.

1. MĒRĶI

Vispārējais datu vākšanas mērķis ir ļaut Eurosistēmai kā emitentiestādei regulāri pārraudzīt kredītiestāžu un citu specializēto skaidras naudas apstrādes iestāžu veikto banknošu laišanu atkārtotā apgrozībā, lai varētu novērtēt apgrozībā esošo euro banknošu kvalitāti un atbilstoši rīkoties.

Precīzāk, datu vākšana ļaus ECB un NCB:

- noteikt dalībniekus, kas nodarbojas ar banknošu laišanu atkārtotā apgrozībā;
- salīdzināt atsevišķu dalībnieku noteikto nederīgo banknošu proporciju, lai analizētu, kā tiek veikta banknošu šķirošana pēc derīguma;
- noteiktu jautājumus, ko NCB vajadzētu izmeklēt sīkāk, piemēram, veicot pārbaudes iestādēs.

Savāktos datus Eurosistēma izmanto, lai nodrošinātu apgrozībā esošo banknošu kvalitāti. Visās euro zonas valstīs datu vākšana notiek atbilstoši vienādiem noteikumiem, lai nodrošinātu vienādu nosacījumus un sniegtu pārskatu par visu euro zonu. Lai samazinātu visu iesaistīto pušu administratīvo slogu, dati jāvāc efektīvi un datu vākšanas apjoms nedrīkst pārsniegt nepieciešamo. Papildus vienotajām datu sniegšanas tabulām ir ieteikts pētīt datu apmaiņu Eurosistēmas, kredītiestāžu un citu specializēto skaidras naudas apstrādes iestāžu starpā, izmantojot kopēju elektronisko platformu.

2. ZIŅOŠANAS SISTĒMAS DARBĪBAS JOMA

Pamatnoteikumu 2.1.2. sadaļā noteikts, ka pienācīgi jāpārbauda to euro banknošu īstums un derīgums, kas izsniegtas kredītiestāžu kasēs. Taču praktisku apsvērumu dēļ no kredītiestādēm netiks vākti dati par darījumiem kredītiestādē.

Turklāt, ņemot vērā, ka kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm nekavējoties jānodod aizdomīgās banknotes un viltojumi kompetentajām valsts iestādēm un NCB pašas spēj sagatavot statistiku, pašlaik netiek uzskatīts par vajadzīgu vākt atsevišķus datus no kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm par aizdomīgo banknošu un/vai viltojumu skaitu, kas atklātas, apstrādājot banknotes atkārtotai laišanai apgrozībā.

3. REGULĀRĀS DATU VĀKŠANAS PERIODISKUMS

Pārskatu sniegšanas sistēmā paredzētie dati atkarībā no informācijas veida var tikt iedalīti pamatdatos un operatīvajos datos. Nosaka šādu periodiskumu:

3.1. PAMATDATI

Pamatdati raksturo, piemēram, atsevišķus dalībniekus (kredītiestādes un citas specializētas skaidrās naudas apstrādes iestādes), nomaļas banku filiāles un kritērijus, pēc kuriem tos klasificē, kā arī apstrādes iekārtu tipus un skaitu. Lai gan pamatdati mainās reti, ir būtiski, lai NCB šos datus atjaunotu, nodrošinot precizitāti.

Pamatdatus sākotnēji vāc, kad saskaņā ar Pamatnoteikumiem stājas spēkā pārskata sniegšanas prasība tajās dalībvalstīs, kurās banknošu atkārtota laišana apgrozībā pašlaik atļauta. Dalībvalstīs, kur banknošu atkārtota laišana apgrozībā pašlaik nav atļauta, pārskatu par pamatdatiem sniedz tad, kad attiecīgās iestādes sāk banknošu atkārtotu laišanu apgrozībā pēc Pamatnoteikumu stāšanās spēkā. Pēc tam par visām pārmaiņā jāziņo NCB uz *ad hoc* pamata vēlākais trīs mēnešu laikā. Datu vākšanā jāizmanto anketas paraugs.

3.2. OPERATĪVIE DATI

Dati, kas rodas, kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm apstrādājot un laižot apgrozībā banknotes, pārskatu sniegšanas sistēmā klasificējami kā operatīvie dati.

Operatīvie dati jāsniedz reizi sešos mēnešos. Datus par pirmo un otro semestri attiecīgajai NCB jāsniedz vēlākais divus mēnešus pēc attiecīgā pārskata sniegšanas perioda (t.i., februāra beigās un augusta beigās). Datu vākšanā jāizmanto anketas paraugs.

4. ZIŅOTĀJESTĀDES

Operatīvie dati principā jāsniedz ziņotājiestādēm. Ja kredītiestādes naudas apstrādei nolīgušas specializētas skaidrās naudas apstrādes iestādes un NCB no pēdējām nevar iegūt operatīvos datus, šie dati jāsniedz kredītiestādēm.

5. APKOPOŠANAS PAKĀPE

Kredītiestādēm un citām specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm jāsniedz apkopotī operatīvie dati, t.i., nenorādot sadalījumu pa filiālēm (kredītiestādēm) vai kases centriem (citām

specializētajām skaidrās naudas apstrādes iestādēm). Nomaļu bankas filiāļu operatīvie dati jāsniedz atsevišķi.

NBC var vietējā līmenī vienoties, vai dati no atsevišķām iestādēm jāvāc, apkopojot tos valsts vai reģionālajā līmenī (piem., „dienvidu” reģions).

Operatīvie dati jāsniedz par banknošu skaitu un dalījumā pēc banknošu nominālvērtības, lai nodrošinātu Eurosistēmai skaidru pārskatu par kredītiestāžu un citu specializēto skaidrās naudas apstrādes iestāžu veikto banknošu apstrādi un atkārtotu laišanu apgrozībā. Šāds detalizācijas līmenis nepieciešams, lai sasniegtu Eurosistēmas mērķus, kas izklāstīti 1. iedaļā, ņemot vērā, ka dažādas nominālvērtības banknotēm ir būtiski atšķirīgs dzīves cikls.

6. GADĪJUMI, KAD EUROSISTĒMA PUBLICĒ DATUS, UN DATU KONFIDENCIALITĀTE

Eurosistēmas centrālās bankas var pieņemt lēmumu publicēt pārskatus vai statistiku, izmantojot datus, kas iegūti saskaņā ar Pamatnoteikumiem. Jebkurā šādā NCB vai ECB publikācijā dati jāapkopo tā, lai tos nevarētu attiecināt uz konkrētām ziņotājiestādēm.

Jānovērtē datu svarīgums, lai noteiktu konfidencialitātes līmeni. Pamatdati un operatīvie dati jāuzskata par konfidencialiem.

7. DATU VĀKŠANAS STĀŠANĀS SPĒKĀ

Ziņošanas sistēma stājas spēkā vēlākais 2006. gada beigās. NCB informē iesaistītās trešās personas par ziņošanas prasībām.

Ziņošanas sistēmu pārskatīs 2007. gada vidū, lai noskaidrotu, vai dati ir pietiekami uzraudzības veikšanai jeb ziņošanas sistēmā jāiekļauj papildu operatīvie dati. Turklāt tiks izskatīta iespēja iekļaut arī banknošu apstrādes iekārtas.

© Eiropas Centrālā banka, 2006

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Fakss: +49 69 1344 6000

Telekss: 411 144 ecb d

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
2005. gada decembrī

ISBN 92-9181-900-X (drukas versija)

ISBN 92-9181-901-8 (interneta versija)